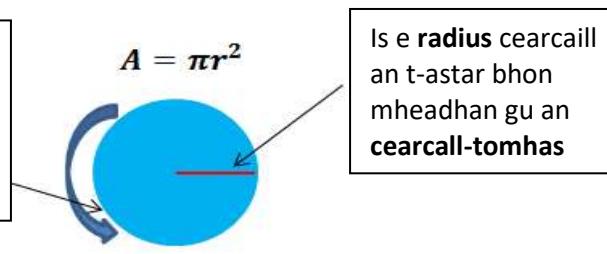

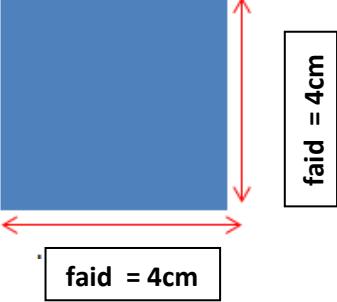
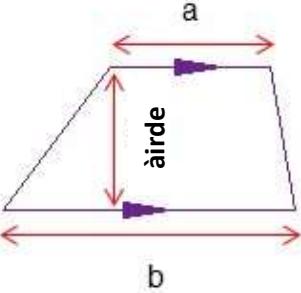
Tomhas

Teirmean	Eisimpleirean	Mìneachaidhean
Farsaingeachd		<p>An uimhir de fharsaingeachd uachdair a tha nì a' còmhdach, air a thomhas a' cleachdadh aonadan àbhaisteach agus neo-àbhaisteach.</p> <p>Tha farsaingeachd gu h-àbhaisteach air a thomhas ann an aonadan ceàrnagach, me. ceudameatairean ceàrnagach (cm^2), meatairean ceàrnagach (m^2) is eile.</p>
Farsaingeachd clearcaill	<p>Tha an cearcall-tomhas mar an t-astar timcheall an oir a-muigh den chearcall</p> <p>$A = \pi r^2$</p> <p>Is e radius clearcaill an t-astar bhon mheadhan gu an cearcall-tomhas</p>	<p>Farsaingeachd = $\pi \times r^2$</p> <p>r = radius</p> <p>$\pi = 3.14\dots$ (pi)</p>

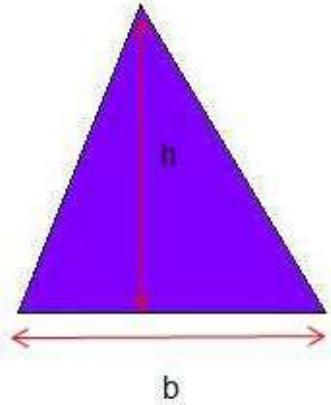
Tomhas

<p>Farsaingeachd parailealograim</p>	<p>Farsaingeachd = bunait x àirde</p> <p>A blue parallelogram is shown. A vertical red double-headed arrow from the bottom to the top is labeled 'àirde'. A horizontal red double-headed arrow from the left side to the right side is labeled 'bunait'.</p>	<p>$Farsaingeachd = b \times h$</p> <p>$b = \text{bunait}$</p> <p>$h = \text{àirde}$</p>
<p>Farsaingeachd ceart-cheàrnach</p>	<p>Farsaingeachd = faid x leud</p> <p>Farsaingeachd = $8\text{cm} \times 4\text{cm} = 32\text{cm}^2$</p> <p>A blue rectangle is shown. A horizontal red double-headed arrow from the left side to the right side is labeled 'faid = 8cm'. A vertical red double-headed arrow from the bottom to the top is labeled 'leud = 4cm'.</p>	<p>Ri lorg le bhith a' cunntadh nan ceàrnagan no na leth-cheàrnagan ann an ceart-cheàrnach no le bhith a' cleachdadadh an fhoirmle a leanas:</p> <p><i>Farsaingeachd = faid x leud</i></p>

Tomhas

<p>Farsaingeachd ceàrnag</p>	<p>Farsaingeachd = faid x faid</p> <p>Farsaingeachd = $4\text{cm} \times 4\text{cm} == 16\text{cm}^2$</p> 	<p>Ri lorg le bhith a' cunntadh nan ceàrnagan no na leth-cheàrnagan ann an ceàrnag, no le bhith a' cleachdadh an fhoirmle a leanas:</p> <p>$\text{Farsaingeachd} = f^2$</p> <p>f = faid taoibh</p>
<p>Farsaingeachd trapesium</p>		<p>$\text{Farsaingeachd} = \frac{1}{2} (a + b) \times \text{àirde}$</p> <p>à = àirde dhìreach</p>

Tomhas

Farsaingeachd triantain	<p>Farsaingeachd = $\frac{1}{2} \times b \times h$</p> <p>A diagram of a triangle with a vertical red line from the top vertex to the base, labeled 'h'. A horizontal red double-headed arrow at the base is labeled 'b'.</p>	Farsaingeachd = $\frac{1}{2} \times b \times h$ b = bunait h = àirde dhìreach
Leud	Co-ionann ri farsaingeachd.	

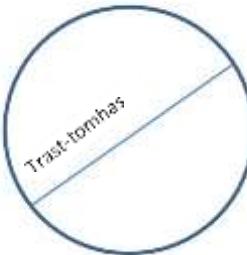
Tomhas

Tomhas-lionaidh	 <p>Is e 2 liotair no 2000ml comas-lionaidh an t-soithich seo.</p> <p>Is e 2000cm^3 tomhas lionaidh an t-soithich.</p>	<p>An uimhir as mothà de fharsaingeachd as urrainn do nì / soitheach a chumail, me. <i>is e 2 liotair an tomhas-lionaidh as mothà a th' ann.</i> Tha tomhas-lionaidh air a thomhas ann am mililiotairean (ml).</p> <p>Tha 1000ml ann an liotair.</p>
Cearcall-thomhas		<p>An t-astar uile timcheall cearcail. Faodaidh cearcall-thomhas a thomhas a' cleachdadadh an fhoirmle a leanas:</p> $2 \times \pi \times r \quad \text{or} \quad \pi \times t$ <p>r = radius $\pi = 3.14\dots$ (pi)</p> <p>t = <i>trast-thomhas</i></p>

Tomhas

Glèidhreachas tomhas-lionaidh		Tuigsinn gum faod tomhas-lionaidh co-ionann a bhith aig cumaidhean agus nithean a tha a' coimhead diofraichte, me. <i>le bhith a' cleachdadadh siugannan tomhais eadar-dhealaichte gus an tomhas-lionaidh ceudna a thaisbeanadh.</i> San eisimpleir a chithear an seo, tha 150ml de shùgh anns gach soitheach. Is e glèidhreachas tomhas-lionaidh, a bhith fiosrachail mu dheidhinn nuair a tha nì sam bith air a sgoltadh ann am pàirtean nas lughá, tha tomhas-lionaidh nam pàirtean iomlan co-ionann ris a' chiad tomhas-lionaidh.
Ìre de mhionaideachd		An ìre de mhionaideachd airson àireamh a chruinneachadh gu me. an 10, 100, 1000 as fhaisge. 1 ionad deicheach 3 figearan sònraichte Tha seo gu h-àraig cudromach ann an tomhas gus tomhasan mionaideach a dhèanamh cinnteach. Faic fulangas ann an tomhas .

Tomhas

Trast-thomhas		Loidhne dhìreach a' dol tro mheadhan clearcaill
Àirde		<p>Cho àrd agus a tha nì bho a bhunait gu a bhàrr.</p> <p>An t-astar dìreach eadar bàrr gu bonn.</p>
Fad		<p>Cho fada agus a tha nì bho cheann gu ceann.</p> <p>An t-astar bho aon phuing gu puing eile.</p>
iompachaidhean faid		<p>10mm ann an 1cm 100cm ann an 1 mheatair 1000m ann an cileameatair</p> <p>Faodaidh iompachadh eadar faid coimhead mar seo:</p> <p>4.7m = 4m 70cm no 470cm $\frac{1}{2}$ m = 50cm</p>
Tomad		<p>Càrn mòr de stuth gun chumadh sònraichte sam bith.</p> <p>An uimhir de stuth ann an nì.</p>

Tomhas

Teip tomhais / Tomhas teipe		<p>Coltach ri maide meatair ach gu bheil e sùbailte. Thathar ga chleachdad tric airson tomhas timcheall air nithean, me. pàirtean den bhodhaig ann an tomhas airson aodach. Faodaidh e a dhol seachad air 1 mheatair ann am fad. Tha dà sheòrsa tomhas air a' mhòr-chuid de theipean tomhais, a' sealltainn thomhasan meatrach agus ìmpireil me. <i>tha aon taobh air a chomharrachadh ann an cm agus m agus na taobhan eile ann an òirlich.</i></p>
Maide Meatair		<p>Inneal tomhais dìreach a tha 1 mheatair a dh'fhaid, gu h-àbhaisteach air a chomharrachadh ann an ceudameatairean ach faodaidh cuid aca a bhith comharraichte ann am milimeatairean cuideachd.</p>

Tomhas

Siostam meatrach		An siostam tomhais deiceach stèidhichte air meatair, liotair agus gram mar aonadan faid, tomhasslionaidh agus cuideam no tomad.
Aonadan tomhais àbhaisteach is neo-àbhaisteach		<p>Nithean làitheil as urrainnear a chleachdad airson coimeas a dhèanamh eadar tomhasan, me làmhan, casan, duilleagan, is eile.</p> <p>Nì sam bith a chleachdar airson nithean a thomhas, me is urrainn don tuba 13 rubairean a chumail (tomhasslionaidh tràth) no tha am bòrd 7 làmhan a dh'fhaid (fad tràth).</p> <p>Bidh clann ga feuchainn a-mach gus an ionnsaich iad mun fheum air aonad tomhais suidhichte, a tha nas mionaidiche (aonadan tomhais àbhaisteach).</p>
Meatair-cheuman		Inneal tomhais a dh'obraigheas a-mach an t-astar air a choiseachd leis an neach-cleachdaidh, le bhith a' tomhas na h-àireimh de cheumannan air an gabhail. Faodaidh e a bhith ceangailte ri aodach no tha cuid de mheatairean-cheuman a-nis rim faotainn airson caol-dùirn, adhbrann no apan clis-fòin.

Tomhas

Cuairetomhais cumaidh		An t-astar uile timcheall taobh a-muigh cumadh 2D. Gus cuairtomhais cumaidh a lorg, cur còmhla fad nan taobhan uile. Is e an iomlan a' chuairetomhais.
Àirde cheart-cheàrnach	<p>Àirde dhìreach</p> <p>90°</p>	An àirde air a thomhas bhon bhonn chun a' ghob aig a' mhullach, a' cruthachadh ceàrn de 90 puing bhon bhonn.
Radius		An t-astar bho mheadhan clearcaill gu puing sam bith air a' chearcall-thomhais aige.

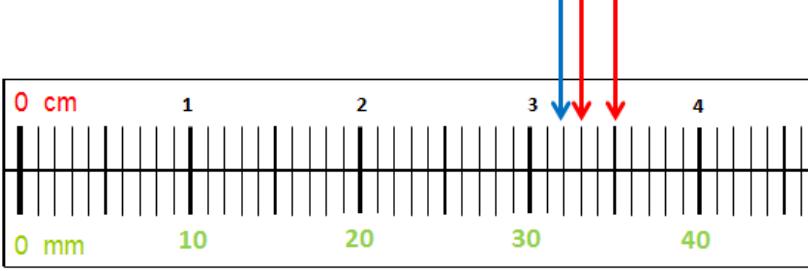
Tomhas

Rùlair	 	Inneal tomhais dìreach, gu tric 30 ceudameatair de dh'fhaid. Faodar a chleachdad airson loidhnichean dìreach a tharraing.
Sgèilichean	 	Inneal tomhais air a chleachdad airson cuideam no tomad nì a thomhas. Faodaidh seo a bhith ann an cruth sgèile dhidseatach, sgèile cidsin (analog) agus sgèile cothomachaidh dà-phana.

Tomhas

Meatair-luaths		Inneal tomhais airson luaths air a shiubhal le carbad, a thomhas. Gu h-àbhaisteach ri lorg air deas-bhòrd carbaid. Faodaidh meatairean-luaths a bhith analog no didseatach.
Aonadan tomhais àbhaisteach		An siostam tomhais uile-choitcheann, me milimeatairean (<i>mm</i>), <i>ceudameatairean (cm)</i> , <i>millilitairean (ml)</i> , <i>liotairean</i> , <i>graman (g)</i> , <i>cileagraman (cg)</i> , is eile.
Farsaingeachd uachdair		Farsaingeachd iomlan uachdar nì trì-sheallach. <i>me is e farsaingeachd uachdair ciùb, farsaingeachd nan 6 aodainn uile air an cur còmhla.</i>
Teas-mheidh		Inneal tomhais air a chleachdadh airson teòthachd a thomhas. Bidh leughadh na teas-mheidh ag èirigh nuair a dh'èireas an teòthachd agus a' tuiteam nuair a thuiteas an teòthachd. Tha teòthachdan air an clàradh a' cleachdadadh nan aonadan àbhaisteach de Phuingean Celsius (°C) no Fahrenheit (°F).

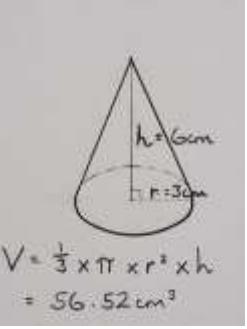
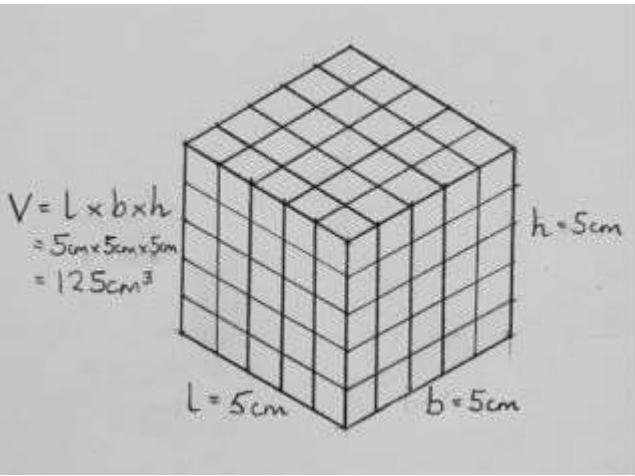
Tomhas

Fulangas ann an tomhas	<p>Nam b' e an obair 3.4cm a chomharrachadh air an rùlair seo agus gun robh an fhlangas air gabhail ris san tomhas seo 0.1cm a bharrachd no nas lughá – bhiodh an dà shraighead dhearg ceart oir tha iad a' tomhas 3.3cm agus 3.5cm. Tha iad an taobh a-staigh 0.1cm (1mm) den tomhas riatanach.</p> <p>Cha deigheadh gabhail ris an t-sraighead ghorm oir tha e 3.2cm a tha barrachd na 0.1cm (1mm) taobh a-muigh an tomhais riataich. Tha e 0.2cm (no 2mm) a-mach.</p> 	<p>Na h-iomallan mearachdach ris an gabhar ann an diofar cho-theacsan agus a' bhuaidh a dh'fhaodadh a bhith aig an seo air a' bhuil.</p> <p>Bidh an 'ire de fhlangas' ag atharrachadh bho cho-theacs gu co-theacs.</p>
Roth-thomhais		<p>Inneal tomhais ann an cumadh rotha le maide cumail. Tomhas astaran nas mothà far am faodadh maide-meatair a bhith gun fheum <i>me tomhas pàirc ball-coise no fad pàirc chàraichean</i>. Tha aon chuairt slàn den roth-thomhais 1 mheatair agus tha e a' gliogadh gus innse don neach-cleachdaidh nuair a tha a' chuairt dèante, mar sin feumaidh luchd-cleachdaidh cunntas a chumail air na gliogan.</p>

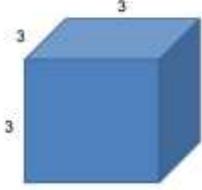
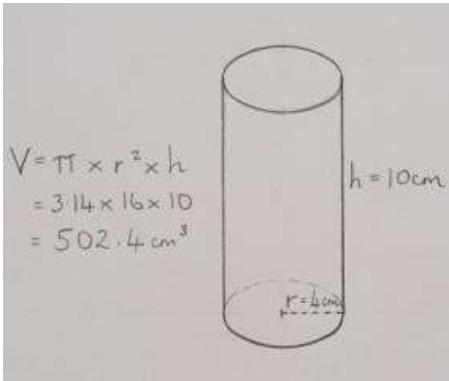
Tomhas

Tomhas-lionaidh	 <p>Is e 2 liotair no 2000ml comas-lionaidh an t-soithich.</p> <p>Is e 2000ml³ tomhas-lionaidh an t-soithich.</p>	<p>Tomhas air an fharsaingeachd a tha ñì 3D a' toirt suas. Gu h-àbhaisteach air a thomhas ann an aonadan ciùbach; mar eisimpleir, ceudameatairean ciùbach (cm³) agus meatairean ciùbach (m³).</p>
Iompachaidhean tomhas-lionaidh		<p>1000ml ann an liotair.</p> <p>Faodaidh iompachaidhean eadar tomhasan-lionaidh a bhith a' gabhail a-steach, me 5.8l = 5 liotairean 800ml no 5800ml, ½ litre = 500ml</p>

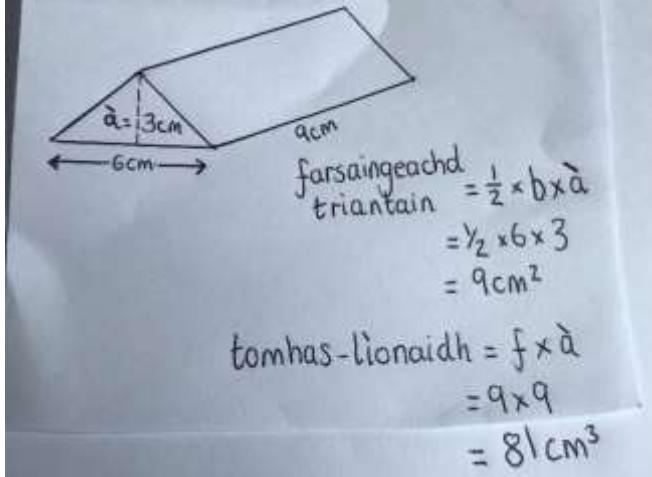
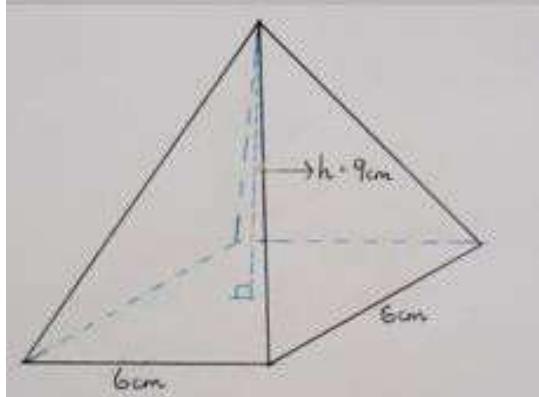
Tomhas

Tomhas-lìonaidh còin	 $V = \frac{1}{3} \times \pi \times r^2 \times h$ $= 56.52 \text{ cm}^3$	$tl = \frac{1}{3} \times \pi \times r^2 \times \grave{a}$ $tl = \text{tomhas-lìonaidh}$ $\pi = 3.14\dots (\text{pi})$ $r = \text{radius}$ $\grave{a} = \text{àirde}$
Tomhas-lìonaidh ciùb no ciùbaid	 $V = l \times b \times h$ $= 5\text{cm} \times 5\text{cm} \times 5\text{cm}$ $= 125\text{cm}^3$	$tl = f^3 \quad \text{or} \quad tl = f \times l \times \grave{a}$ $tl = \text{tomhas-lìonaidh}$ $f = \text{faid}$ $l = \text{leud}$ $\grave{a} = \text{àirde}$

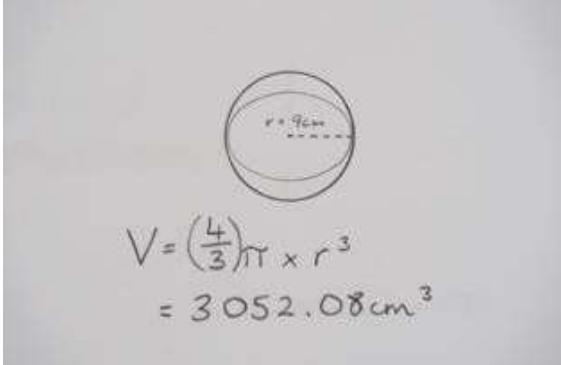
Tomhas

	<p>Ciùbaichte</p> <p>$3 \text{ ciùbaichte no } 3^3 = 3 \times 3 \times 3 = 27$</p>	
Tomhas-lionaidh siolandair	 $ \begin{aligned} V &= \pi \times r^2 \times h \\ &= 3.14 \times 16 \times 10 \\ &= 502.4 \text{ cm}^3 \end{aligned} $	$tl = \pi \times r^2 \times \grave{a}$ $tl = \text{tomhas-lionaidh}$ $\pi = 3.14\dots (\text{pi})$ $r = \text{radius}$ $\grave{a} = \text{àirde}$

Tomhas

<p>Tomhas-lionaidh priosaim</p>	 <p>farsaingeachd triantain = $\frac{1}{2} \times b \times a$ $= \frac{1}{2} \times 6 \times 3$ $= 9 \text{ cm}^2$</p> <p>tomhas-lionaidh = $f \times a$ $= 9 \times 9$ $= 81 \text{ cm}^3$</p>	$tl = f \times a$ tl = tomhas- lionaidh f = farsaingeachd bunait a = àirde
<p>Tomhas-lionaidh pioramaid</p>	 <p>$tl = \frac{1}{3} \times f \times a \times d$ $= \frac{1}{3} \times 36 \times 9$ $= 12 \times 9$ $= 108 \text{ cm}^3$</p>	$tl = \frac{1}{3} \times f \times a \times d$ tl = tomhas- lionaidh f = farsaingeachd bunait $a \times d$ = àirde dhìreach

Tomhas

Tomhas-lionaidh cruinne	 $V = \left(\frac{4}{3}\right)\pi r^3$ $= 3052.08 \text{ cm}^3$	$tl = \left(\frac{4}{3}\right)\pi \times r^3$ <p> tl = tomhas- lionaidh r = radius π = 3.14... (pi) </p>
Cuideam		Cho trom 's a tha rudeigin. Neach no tomad nì.
Iompachaidhean cuideim		1000g ann an cg Faodaidh iompachaidhean eadar cuideaman a bhith a' gabhail a-steach, me 4673g = 4 cg 673g no 4.673cg, $\frac{3}{4}$ of cg = 750g
Leud		Cho leathann 's a tha rudeigin bho thaobh gu taobh.